

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Pavli Laymann è Societate I: Theologiae Moralis
Compendiv[m] absolutissimum et in quinq[ue] libros
partitum**

Laymann, Paul

Moguntiae

§. 9. De restituendi obligatione propter simoniacè accepta.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40716

Illud alicui obuenire faciant cum pacto, vt ex eo pensio, seu pars reddituum ipsi renunciati aut conferenti vel alteri personæ pendatur.

Simoniæ confidentiali plures pœnæ canonicæ 76 decretæ sunt. I. Episcopi & alii Prælati superiores interdictum ab ingressu Ecclesiæ, Inferiores autem pœnam excommunicationis sede Apostolicæ reseruatæ incurrunt.

II. Resignatio vel Collatio beneficii, in quo talis Simonia committitur irrita est, & prouisus inhabilis fit ad idem beneficium postea obtinendum, non tamen perdit ipso iure, quia renunciatio nulla est.

III. Inducitur Priuatio omnium beneficiorum ac personarum prius obtentarum, non tamen in conscientia per ipsum reum exequenda ante iudicis sententiam.

Mediator simoniam non incurrit censuram nisi 78 simonia ab vtraque parte tam accipientis, quam dantis completa sit.

§. IX.

De restituendi obligatione propter simoniacè accepta.

Qui simoniacè vendit, tradit rem spiritualem, in qua nullum temporale ius, vel commodum habet, acceptum precium restituere debet danti: Ratio, quia accipiens temporale precium pro re spirituali alteri communicata lædit iustitiam commutauam, non quod Ecclesiæ ministri non sint domini spiritualium charismatum & res spirituales precio æstimabiles non sunt, ergo debet parti læsæ restitutionem facere,

Nnn 5 Sicuti

80 Sicuti in usura non est titulus transferendi dominium, ita nec in simoniaca pactione.

81 Regula illa, si turpitudine sit tam ex pacto dantis, quam accipientis, restitutio Ecclesiae vel pauperibus fieri debet, ad forum externum non internum conscientiae spectat: Ratio, quia nulla lex Ecclesiastica afferri potest, quae ante omnem iudicis sententiam in conscientia obliget, ut acceptum simoniace ad pios usus conuertatur quamvis hoc ipsum à Iudice in penam delicti iustissime decernatur.

NB. Qui simoniace aliquod temporale tanquam precium pro administratione sacramentorum accipit, tenetur ad restitutionem, nisi ipsi alter condonet. Dico tanquam precium spiritualitatis, quia si aliquid accipiat tanquam stipendium vitae, non tenetur ad restitutionem, nisi post iudicis condemnationem, si aliquid acceptum fuit, in casu quo id lex Ecclesiastica prohibet. Imò etiam spectato iure naturali minister, qui ratione officii ac decimarum ex iustitia obligatus est sacra mysteria fidelibus praestare, si praeterea aliquid indebitè exigat, eisdem restituere tenetur.

82 Qui simoniace vendit rem spiritualem, in qua aliquod temporale ius seu commodum habet, is precium spectato iure naturali retinere potest ante condemnationem: Ratio, quia licet venditio eiusmodi rei spiritualis habentis annexum commodum temporale simoniaca sit, tamen non est iniusta, si temporalis commoditas quae in alterius gratiam dimittitur, iusto precio compensetur. v.c. si quis Ecclesiasticum beneficium alteri simoniace vendat.

83 Qui ius Patronatus simoniace vendit, non obligatur ad restitutionem rei acceptae. Nam licet ius patronatus

patronatus simpliciter spirituale sit, eiusque proinde
 venditio simoniaca, non tamen iniusta, si attenda-
 tur ad temporalem commoditatem v. c. honorē, qui
 secundum se precio quodāmodo estimari potest, quā-
 vis irreligiose eo quod in iure spirituali fundatus sit.

DD. consentiunt in hoc, quod qui precium acce- 84
 pit pro renunciatione beneficii ante omnem iudicis-
 sententiam restituere tenetur, idq; lege Ecclesiastica
 (statuente, vt beneficia gratis dentur) supposita
 tamen lege naturali. Et satisfacit simoniacus, si dan-
 ti restituat, quia nulla lex Ecclesiastica afferri potest,
 quæ diserte præcipiat, Ecclesiæ restituendum esse
 ante sententiam, quod si verò is, cui restitutio fie-
 ri deberet, libere remittat, cessat omnis obligatio
 restituendi.

Vtrum restituto precio simoniacè dato etiam res 85
 spirituales vicissim reddi debeat, varia consideratio
 est. Nam si reciproca traditio siue commutatio si-
 moniaca tantum fuit, nō item iniusta, tunc sicut pre-
 cium retineri potest, vsq; ad iudicis condemnationē,
 ita & res, quæ pro precio data fuit, puta officium tē-
 porale Ecclesiæ, ius patronatus, pensio clericalis quæ
 in titulū beneficii non erecta, propterea quod nul-
 lum ius Ecclesiasticum extet, quo horum venditio si-
 moniaca etiam irrita censeatur. Deinde precium
 simoniacè acceptū si sit pro re transeunte v. c. ordi-
 natione, vel alterius sacramenti collatione; tunc li-
 cet eavalida sit secundum omnes, nihilominus tamē
 precium restituendum est. Quod ad sacras res per-
 manentes attinet officia v. c. Ecclesiastica sacra va-
 sa, reliquæ, quando in eorum commutatione ipsa-
 met spiritualitas æstimatur. Et quidē de Ecclesiasti-
 corum beneficiorū collatione, electione iam supra
 dictum

dictum est, irritas esse si per simoniam fiant, ideoque beneficia retineri non posse, sed vna cum fructibus relinquenda esse. Quod verò attinet ad alias res sacras permanentes distinguendum est: Vtrum in iis quidquam spirituale est, tanquam principale se habeat, an verò tanquam accessorium ad prius membrum pertinere videatur, vasa, vestes sacrae, quæ si carius vendantur propter spiritualem consecrationem excessus precii restitui quidem debet, sed contractus validus est, quia utile per inutile non debet vitari. Ad alterum membrum pertinent reliquiæ, quæ si vendantur ratione spiritualitatis, contractus irritus est, ideoque restituto precio etiam restituendæ videntur reliquiæ, tanquam datæ sub conditione acquirendi precii. Sed hæc sufficiunt, adeoque finem imponimus huic libro de materia Religionis, ex animo optantes, vt omnia ad Dei optimi gloriam cedant, Amen.

LIBER QVINTVS.

TRACTATVS I.

De Sacramentis in communi.

C A P. I.

De notione nominis Sacramenti.

INter varias sacramenti, à sacro deriuati, acceptiones (pro mysterio siue re arcana, Sap. 2. Pro- uerb. 20. Matth. 13. Ephes. 1. 1. Corinth. 13. pro signo rei latentis, siue sacrae Daniel. 2. Apocalip. 17. Ephes.